

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/18542 din 01.11.2024

La nr. 03/9460 din 23.10.2024

Ministerul Justiției

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ) (Legea nr. 544/1995 și Legea nr. 3/2016 ș.a.) (număr unic 788/MJ/2024).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Pinzari Alexandr
Date: 2024.11.01 10:56:01 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Alexandr PÎNZARI

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/10080 din 01.11.2024

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ) (Legea nr. 544/1995 și Legea nr. 3/2016 ș.a.) (număr unic 788/MJ/2024)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei anticorupție a fost plasat pentru consultare publică pe portalul guvernamental www.particip.gov.md la 05 august 2024, și se regăsește accesând următorul link:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-ajustare-a-cadrului-normativ-ce-reglementeaza-garantiile-sociale-ale-reprezentantilor-sistemului-judecatoresc-si-sistemului-procuraturii-compensarea-cheltuielilor-de-transport-si-de-cazare/12942>, astfel fiind asigurat accesul părților interesate la materialele proiectului, pentru a putea lua cunoștință și a prezenta sau expedia recomandări.

Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(22) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota de fundamentare autorul a menționat că, obiectivul propus se califică a fi unul imperios, având drept scop evitarea blocajelor în activitatea procuraturilor și judecătorilor din cauza numărului mic de judecători/procurori care activează în anumite raioane, precum și încurajarea judecătorilor și procurorilor de a accepta funcțiile vacante din alte localități în care sunt situate instanțele judecătorești sau procuraturile, decât cele în care aceștia locuiesc, precum și sporirea eficienței sistemului judecătoresc și sistemului procuraturii. Astfel, în vederea ajustării cadrului normativ ce reglementează garanțiile sociale ale judecătorilor și procurorilor, se propune crearea bazei normative pentru detalierea ulterioară la nivel de hotărâre a Guvernului a mecanismului de compensare a cheltuielilor menționate supra ale judecătorilor și procurorilor.

De asemenea, autorul menționează în nota sa că, prin intermediul proiectului se propune atingerea următoarelor obiective specifice:

- consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești și ale procuraturilor;
- sporirea atractivității funcțiilor vacante de judecător și de procuror din localitățile mai îndepărtate de municipiile Republicii Moldova și crearea condițiilor pentru participarea mai multor candidați la concursurile de ocupare a acestor funcții;
- crearea premiselor pentru reprezentanții sistemului judecătoresc și cei ai sistemului procuraturii de a accepta transferurile în funcțiile vacante din alte localități, decât cele în care aceștia locuiesc (în contextul modificării hărții instanțelor judecătorești și hărții procuraturilor);
- evitarea „exodului” judecătorilor și procurorilor experimentați din localitățile cu o infrastructură mai austeră spre municipii;
- îmbunătățirea calității actului de justiție și sporirea eficienței procuraturilor și instanțelor judecătorești;
- crearea premiselor pentru judecătorii/procurorii care nu activează în mun. Chișinău de a participa la concursurile de ocupare a funcțiilor de membru al CSP/CSM, precum și al organelor specializate ale acestora;
- evitarea blocajelor în activitatea procuraturii și sistemului judecătoresc;
- dezvoltarea garanțiilor sociale prevăzute pentru judecători și procurori.

Prin urmare, conchidem că scopul declarat de către autor în nota de fundamentare corespunde

scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul public manifestat prin înlăturarea unor deficiențe constatate în procesul de implementare a prevederilor normative care se referă la garanțiile sociale ale judecătorilor și procurorilor, stabilite în Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului și în Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură.

Totodată, autorul proiectului susține în nota de fundamentare, că modificarea cadrului legal va aduce beneficii semnificative pe termen lung în ceea ce privește sporirea accesibilității justiției. Crearea premiselor pentru mărirea numărului de judecători și procurori în localitățile mai îndepărtate va avea ca efect și îmbunătățirea calității actului de justiție și sporirea eficienței instanțelor judecătorești și procuraturilor, fapt care va reduce durata de examinare a cauzelor și va crește nivelul de încredere în justiție.

Prin urmare, implementarea acestuia poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota de fundamentare care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;*
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;*
- d) analiza impactului de reglementare;*
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;*
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;*
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;*
- i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ."*

Nota informativă stabilește necesitatea și condițiile elaborării proiectului, analizează principalele prevederi cu evidențierea elementelor noi aduse în legislația națională.

Examinând conținutul notei informative a proiectului supus expertizei se constată că aceasta întrunește condițiile menționate în art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare trebuie să conțină „d) analiza impactului de reglementare”.

În nota de argumentare se menționează că, *”Impactul financiar al proiectului de lege poate fi estimat, reieșind din numărul actual al judecătorilor și procurorilor care, pentru a ajunge în localitatea în care își exercită atribuțiile, trebuie să parcurgă o distanță mai mare de 25 km într-o direcție. Reieșind din informația prezentată de CSM, de Procuratura Generală și de CSP, actualmente în această categorie*

se încadrează 175 de persoane, dintre care:

- 77 sunt judecători;
- 95 sunt procurori;
- 3 sunt membri CSP.

Precizăm că formula de calcul a compensației va fi reglementată în proiectul de hotărâre a Guvernului [...]”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

În principal, textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.&n

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează în mod direct activitatea agenților publici sau a entităților publice responsabile de implementarea în practică a noilor prevederi în vederea exercitării dreptului judecătorilor și a procurorilor la compensarea cheltuielilor ce rezultă din exercitarea atribuțiilor de serviciu.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul legii a fost elaborat de către Ministerul Justiției și are ca scop modificarea Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului și Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (compensarea cheltuielilor de transport tur-retur, sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ).

În nota de fundamentare autorul a menționat că, inițierea elaborării proiectului de lege derivă din necesitatea îmbunătățirii cadrului normativ ce reglementează garanțiile sociale ale reprezentanților sistemului judecătoresc și sistemului procuraturii, precum și ajustarea acestuia la noile prevederi referitoare la reorganizarea hărții judiciare și a hărții Procuraturii.

În cadrul procesului de elaborare a proiectului au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

Prevederile proiectului nu contravin interesului public și nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului, prin proiect asigurându-se cadru normativ în vederea exercitării dreptului judecătorilor și a procurorilor la compensarea cheltuielilor ce rezultă din exercitarea atribuțiilor de serviciu.

În consecință, menționăm că, în redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.

01.11.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Marian Perju , Inspector superior

Digitally signed by Perju Marian
Date: 2024.11.01 08:29:36 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

